

Szerkesztési iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÄJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 2II. szám.

Péntek, szeptember 17.

Katonai követelések.

— szeptember 17.

A bécsi közös miniszteri tanácskozások joggal megborzongathatják Magyarország és Ausztria népeit.

A közös költségvetésbe bepillantva, azt látjuk ugyanis, hogy több mint hatszáz millió koronát követel a hadsereg.

Ez az összeg még az osztrák miniszterekben is megfagyasztotta a vért, pedig nekik ritkán sok és ritkán elviselhetlen, amit a hadsereg magának követel, mert ami haszon a hadseregtől, mint fogyasztótól várható, azt legnagyobb részt az osztrákok zsebelik be és ilyenformán bizonyos mértékig kárpótolják magukat, míg a magyar kárpótlás reménye nélkül viseli a szörnyű terheket. De a hatszáz milliótól még az osztrákok is megijedtek és e követelést éppen olyan teljesíthetlenné mondották, mint a magyar miniszterelnök.

Amit közönségesen állami racionak mondanak, az ritkán érvényesül a hadügyi vezetőség politikájában. Külső kényszerűségekkel nem szabályoztatja a maga éhességét. A nép éhessége, szegénysége nem olyan kényszerűség, amely miatt az igényeit leszállítsa. Kenyér nélkül meg lehet élni, de Dreadnought nélkül kész nyomorúság ez az élet.

A Felvidéken és a Nyírságban vetőmagja sincs a magyarnak és azt se tudjuk, hogyan állítsuk meg a fenyegető inséget, de katonáknak száz milliókat adjunk. Szörnyű válságokkal küzd a közgazdaság, bizonytalanság és ingadozás ijeszti az egész vonalon, gyöngébbek, erőtlenebbek, kiszípolozottabbak vagyunk, mint valaha, de katonáknak azért csak adjuk meg a százmilliókat.

Hát ugyan honnan vegyük? Annyi erőnk sincs, hogy a legégetőbb kulturális szükségleteinket fedezzük. Iskoláink tulsufoltak, kórházaink elégtelenek s züllés pusztulás mutatkozik minden irányban.

A katonai költségeknek tizedrészével micsoda szédítő lendületet adhatnak az állami és társadalmi élet minden kulturális intézményének és mindezt elnyeli a militarizmus, a meddő államot és népeket sorvasztó katonai moloch. Fejlődésnek indult az ipar és a kereskedelem és most adakozik, megállapodik, mert az állam a legjobb szándékai mellett sem támogathatja a kellő mértékben, mert amink van, azt mind elnyeli a szoldatizmus.

Hát bizony össze kell fogni már a népeknek, hogy a militarizmus pusztító telhetetlenségét visszautasítsa s gátat vessünk az egyre növekvő katonai terheknek a népek, valamint az egész emberiség fejlődése és boldogulása érdekében.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12-ig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 20. Városi közgyűlés.
Szeptember 25., 26., 27. A Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése.
Október 4. A közíg. biz. tlése.
Október 11. Őszi rendes közgyűlés.

— Hitelesítő közgyűlés. A f. hó 14-ikén tartott rendkívüli megyei közgyűlésnek ma délelőtt 10 órakor volt a hitelesítő aktuása Jankó Ágoston alispán elnöklésével.

— Az iparhatóság ülése. Nagybcskerek város tanácsa mint elsőfokú iparhatóság ma délelőtt 11 órakor Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott. A mai ülésen az iparhatóság egyedül Illy Józsefnek adott szatócüzletre iparengedélyt.

— A földrajzi társaság kongresszusa. A Magyar Földrajzi Társaság nagybcskerei kongresszusának előkészítése egyre fokozottabban folyik. A szeptember 25-ikén ideérkező vendégek elé Nagykikindára utazik dr. Vinczehidly Ernő a kultúregyesület igazgatója, Bielek An-

tal és Farkas Vincze kíséretében s már ott fogadja őket és mindenről részletesen tájékoztatja. Ugyancsak minden előkészület megtörtént szeptember 27-iki kirándulásra nézve is. Lowieser Imre főszolgabíró a kirándulási bizottság elnöke a napokban lennt járt a dunai öblötben s kellemes gondoskodott arról, hogy az érdekes kirándulás minden tekintetben sikerüljön s a vendégeknek módjuk legyen az őcs mocsárvilágot alaposan megismerkedni. Itt Lowieser főszolgabíró és Burget József tanár szolgálnak majd magyarázatokkal. A vendégek a kirándulás közben megnézik a Béga zsilipjeit is, amelyekről Maurer Gyula kir. főmérnök szolgál majd magyarázattal. Odamenet a kirándulók Titelen kiszállnak s megtekintik a titeli fensikot. Titel után lesz a hajón dejeuner, visszajövet pedig a diner, amelyet Marcoin vendéglős fog intézni.

— Nagybcskerei tanár kitüntetés. Kitüntetés számba menő megbízás érte Szenes Adolf nagybcskerei polgári iskolai tanár, az országos nevű matematikust. Ugyanis az újabb időben a világ matematikusai körében mozgalom indult meg, hogy a középiskolai matematikai tanítás mai rideg formalizmusa, amely semmiféle kontaktust nem tart az élettel s az élet szükségleteire semmi tekintettel nincs, megváltoztassék. A világ matematikusai erre egy nemzetközi bizottságot alakítottak, amelybe most a vallás-és közoktatási miniszter dr. König Gyula min. tan., egyetemi tanár elnöklete alatt 35 magyar tanár nevezett ki. Mint a kultuszminiszterium hivatalos lapjában olvassuk, a kinevezett 35 tanár között van Szenes Adolf nagybcskerei tanár is, aki kiváló matematikai tudását a bizottságban bizonyára kellőképpen érvényesíteni is fogja.

— Koszorúmegváltás. A nagybcskerei Népbank-részvénytársaság Kokits Sándor elhunyt alkalmából a nagybcskerei árvaháznak koszorúmegváltás címén 30 kor., Steinitzer Géza és neje pedig 25 koronát adományozott, amelyért halás köszönetet mond az árvaház vezetésének.

— Temetés. Ma délután 4 órakor temették el nagy részvét mellett Kokits Sándor helybeli magánzót, polgárságunk egyik tekintélyes és köztiszteltetben álló tagját, aki tegnapelőtt délután halt meg. A temetés, melyen a családon és

A „TORONTÁL” tárcája.

A munkatárs.

Általában elismert dolog, hogy Sambin Viktor nagyon talentes ember. Alaposan ismeri a néket. Minő éles elme! Minő pszichológiai mély belátás! És minő pajzán és mindig mulatságos! Sambin Viktornak meglepő verve van.

Igen. Az igazat megvallva, nincs is már egybe, mint ez a meglepő verve, ez az ügyességgel és ruganyossággal tele mesterség, ez a bemutató, kifejtő és levezető művészet.

De Sambin öregszik s a találékonyosság hiányozni kezd nála. A sok regényírásban és elbeszélés-kigondolásban ime nem talál többé tárgyat.

Ma az asztalra hajolva mindenféle arabeszket rajzolgat Sambin a fehér lapra; megkockáztat holmi karikatúrákat, de nem ír. Holnap egy csinos elbeszélést kell adnia az újságjának, valami kedves históriát, valami szellemes, pajzán dolgot, magával ragadó, megkapó regét... és nem talál semmi eszmét.

Részlet volna, amennyi csak kell. De a keret! Ott van a Sambin szemében. A személyek körvonalai, az öltözötök, a mozdulataik, a társalgásuk, ezek éppen nem ejtenék zavarba Sambit, csak tárgya volna. De hát nincs tárgya. Szükség, hogy ezek a jó emberek csináljanak valamit. Hogyan?

Sambin Viktor keres és nem talál és tovább rajzolgatja a karikatúrákat anélkül, hogy eszme csiráznék fel az agyában.

Beleunva a küszködésbe kimarkolt egy könyvet a könyvtárából egész vaktában és a nagykarosszékebe veti magát. Nem lehet tudni! Talán

jönni fog az inspiráció. Sambin ismeri az eszmétársulás csodás tüneményét. Elég egy elkapott frázis, hogy ezer új gondolatot és szép képet keltsen az elméjében. Máskor legalább ennyi elég volt Sambinnak. Ma azonban fáradtabb.

Sambin Viktor elalszik a karosszékeben. Hát óra tájban Sambinné haza tér.

Határozottan csinos asszonyka. Határozott arca összhangban áll karsu természetével s lebilincselő értelmes kinezésével.

Sambin Jeannine gyönyörű kis teremtes, kit mulattatnak a lét bizarr véletlen összetalalkozásai. Későbbre hagyja bölcselkedni fölöttük.

Barna arca a szokottnál is élénkebb ma. Ha a férje ránézne, a Jeannine szemében sok mindent látna; egyebek közt (és mindenig fölött) vidámságot, gunyt, bizonyos önelégültséget, olyan asszonyt, mint akivel valami váratlan, de éppen nem kellemetlen dolog történt.

A Sambin dolgozó szobájába lépve, mielőtt a férjére tekintene, Jeannine természetesen a tükröbe tekint. Oh, la la! Ugyancsak borzas, a fátyola rosszul leeresztve. És aztán... mi? Ennek az embernek nincsenek rossz gondolatai és csak a rossz gondolatok vezetnek indiszkrét megjegyzésekre, melyek viszont rosszindulatu következtetéseket szülnék.

— Kellemes sétád volt? kérdezi Sambin.
— Kitűnő. A levegő kissé fűledt; valahol vihar lehet.

— Messze mentél?
— Biz isten nem. A Bois de Bologneba vivő fasorig. Nem találkoztam senkivel. És te? Dolgoztál?

— Nem találtam semmit. Nincs vénám! Egyetlen eszmém sem!... Olvasni akartam és elaludtam.

— Ugy hát... az elbeszélésed?
— Majd megirom ebéd után! Addig talán találok valami tárgyat. Tudod, hogy ha jó tárgyam van, hamar megy.

A Jeannine szeméi hirtelen bohókás lánggal égnek. Egyidejűleg az ajkai nevetésre nyílnak. Gondolkozik; rendbe szedni látszik az emlékeit s megválasztja a módot, ahogyan el fogja beszélni.

— Séta közben — a hangja kissé akadozik — igen, séta közben furcsa gondolatom támadt.

— Ugyan mondd el!... Már több nagyon jó eszmét adtál nekem.

Erre Jeannine szerény arcot vág.

— Oh!... tudod... ez csak olyan eszme... Nagyon is ostoba talán!... Minden attól függ, hogy tudja az ember előadni a dolgot.

— Ha tárgyad van, a többit csak bizd rám.

— Nos, ime: Tegyük fel egy kis asszonykát, természetesen szépet, elegánsat, kacért.

— Olyan te fajta asszonykát...

— Amint tetszik. Nagyvilági nőt.

— Természetesen. És férjeset.

— Férjeset, igen... Egy este, az ebédnél flirtel egy urral. Nagyon csabos fiú; tetszik a hölgyecskének; vállalkozó szellemű; szóval találgat csikar ki a nőcskétől másnapra.

Sambin Viktor teljesen felébred. Figyelmesen hallgatja Jeanninet, aki folytatja:

— A nő tehát elfogadja a találgat. Az ur három órákor egy zárt autóban a Friedland avenue, vagy bármely más utca sarkán vár rá.

— Igen, a Balzac-utca sarkán például... Csak folytasd.

rokonságon kívül képviselve volt a város képviselőtestülete, a Nagybecskereki Népbank, a Nagybecskereki takaré- és előlegegyület, valamint a kaszinó és, nagyszámu gyászoló közönség jelenlétében délután 4 órakor ment végbe a gör. kel. egyház szertartásai szerint. Beszentelés után a koszoruktól borított koporsót kivitték a róm. kath. temetőbe, ahol a családi sírboltban helyezték el.

— **A kaszinó könyvtára.** A nagybecskereki kaszinó-társulat most leltározza a könyv árát. Mivel a leltározást akadályozza az, hogy egyes kaszinói tagoknál régebb idő óta vannak kiemelt könyvek, az elnökség kéri az illető tagokat, hogy a régebben kivett könyveket beszovaltatni sziveskedjenek, mert a könyvtáros a leltározást nem tudja végrehajtani s ez a könyvtárat is akadályozza.

— **Mulatság.** A „Nagybecskereki Szerb Jótékony Nőegylet” folyó hó 21-én, kedden, védőszentjének, Kisboldogasszony napján műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez a Korona-szálloda helyiségeiben. A mulatság alkalmával Gyurics Szilárd theológus felolvasást tart a férfi és nő jogairól és kötelességeiről, majd zeneszámok következnek, végül pedig dilettánsok elő fogják adni szerb nyelven Csiky Gergelynek „Az anya szive” című egyfelvonásos színművét. A színelőadás után tánc következik. Belépti díj személyenként: I. hely K 2, II. hely K 1 50, III. hely K 1. A tiszta jövedelem a szerb kisdudovoda eltartására fordítatik. Fölülfizetések köszönettel fogadtnak és hirteligen nyugtáztatnak. Kezdeté este pont 9 órakor.

— **A régi huszoronás bankjegyek.** Az Osztrák-Magyar Bank szegedi fiókintézetének főnöksége az alábbi értesítést teszi közre: Az utóbbi napokban sűrűn fordultak elő az olyan esetek, hogy a régi, 1900. évi március hó 31-éről keltelt 20 koronára szóló (vörös) bankjegyeket piacokon, üzletekben, sőt néhány hivatalban is visszautasították azzal az indoklással, hogy ezen bankjegyek értéke már megszűnt. Ez a feltevés nem áll, mert a nevezett papírpénzek még 1910. évi június 30-ig teljes értékükben adhatók ki és fogadhatók el. De még akkor sem szűnik meg azok értéke, mert az Osztrák-Magyar bank valamennyi pénztára a bankjegyeket azontul még hat évig, azaz 1916. évi június 30-ig átváltás végett elfogadja.

— **Öngyilkos számellenőr.** Tragikus esetről kapunk hírt Békésgyuláról. Ugyanis egy tegnap ideérkezett szűkszavú távirat szerint Schüpfert Károly volt nagybecskereki pénzügyi számellenőr, akit csak nemrégiben helyeztek innen át Szarvasra, tegnap Békésgyulán öngyilkos szándékkal revolverből három golyót röpített a fejébe. Az öngyilkos számellenőr még élve szállították be a kórházba, ahol nyomban gondozás alá vették, itt lakó rokonait pedig táviratilag értesítették a megrendítő esetről. Az öngyilkos szám-tiszt tettének okát biztosan nem tudják. A szomorú eset híre Schüpfert ösmerősei és barátai körében élénk részvétet kelt.

— **Kiesett a robogó vonatból.** Egy nagybecskereki fiatalember súlyos balesetéről veszünk

— A nő pontosan megérkezik dobogó szívvel, erősen lefátyolozva. Lát egy autót ott állani, oda rohan, az ajtó felnyílik, újra becsukódik s a kocsi pokoli lármával elszáguld. A nőcske a következő pillanatban észreveszi, hogy az ur más ur s az ur is észreveszi, hogy a nő nem az, akit ő várt.

— Folytasd! . . . Folytasd, kedves barátom!

— Tudod! Egy más szerelmes adott légyottot egy más nőnek éppen azon a helyen és éppen egy autóban.

— Igen . . . igen . . . mondja Sambin. A valószínűség megvan . . . Csak bizd rám!

— Oh . . . folytatja Jeannine, nem szükség sokat rendezgetned a dolgot. Az ilyen kalandok könnyen megtörténhetnek, elhíheted nekem.

— Persze, persze! . . . És aztán . . . mi történik?

— Hogy mi történik? . . . Az, hogy a nőcske egy pár sikoltást hallat és az ur konstatálván, hogy tévedés történt, meg akarja állítani a sofőrt. De aztán még az történik, hogy a nőcske sűrű fátyla félrecsuszik s kedves arcot enged látni, aztán még az is történik, hogy a kocsi erős rázkódása mellett a nőcske minden pillanatban a szökötőre lökődik s ez utóbbi észreveszi, hogy a fiatal nő pompás természetű . . .

— Látom! . . . Látom! . . . Szép tableau!

— És a szökötő határozottan ragaszkodik ehhez a véletlen zsákmányhoz, míg a kis zsákmány kedvezőtlen helyzetben ahhoz, hogy az érnnyére hivatkozassék s nem találván ezt az urat kellemetlenebbnek a mult estelinel.

— Nagyon jó! . . . nagyon jó! . . . Nagyon mulatságos! És aztán? . . . Hová mennek?

hírt. Opolczer Lajos kereskedőségét ugyanis tegnapelőtt este a fővárosból Nagybecskerekre akart utazni. A vasúti kocsi nyitott ajtajában állott. A Városliget mellett egy kanyarultnál nagyot zökkent a kocsi és Opolczer kizuhant belőle. Később találtak rá eszméletlen állapotban a vasúti töltésen. A megsérült embert a Betesda-kórházba vitték, ahol most ápolják.

— **Agyonverte az apását.** Mint Lugosról írják, Danilla Jon pozsegi földműves apását, Furdai Ádámot fejével agyonverte. A gyilkos ellen a facteti járásbírósg megindította a vizsgálatot.

Színház, irodalom.

Előleges színházi jelentés.

Polgár Károly, a délvidéki színikerület igazgatója a következő előleges színházi jelentést teszi közzé:

Van szerencsém Nagybecskerek város és vidéke n. é. közönségét tisztelettel értesíteni, hogy első rangú opera-, operette-, dráma-, vígjáték-, bohózat- és népszínmű-társulattal katonai zenekarral legelőször b. körükbe érkezem és előadásaim sorozatát 1909. évi október hó 2-án, szombaton megkezdem. Színré kerül: **V a r á z s k e r i n g ő**, Strausz Oszkár világhírű operettje. (Bérlet 1. szám.)

Társulatom névsora. Műszaki személyzet: Polgár Károly igazgató, főrendező, Iván Sándor ügyvezető titkár, Gózon Béla, Remete Géza rendezők, Leövey József bérletgyűjtő titkár, Takács Ágoston karmester, Intódy Oszkár correpetitor, másodkarmester, H. Szőnyi Emma sugó, Andai Károly ügyelő, Nagy Iván ellenőr és gazda, Birling Irén pénztárosnő, Király Péter könyvtárnok, Weisz Mátyás főruhátárnok, Schmidt Lénárd szabó és ruhátárnok, Utasi Tivadarné kellekes két segéddel, Nickl András díszmester, Marinkovics Kálmán szereposztó, Csimplonyér Miklós díszítő.

Előadó személyzet: Polgár Károly, jellem-színész. Torony Gyula opera és operette tenorista. Ladiszlav József, opera és operette baritonista. Gózon Béla, hősszerelmes, énekes bonvivant. Remete Géza, jellem komikus. Solymosi Sándor, operette buffo komikus, kedélyes apa. Iván Sándor, komikus, Tihanyi Béla, opera és operette bass-buffo. Nagy Pál, operette énekes, siheder. Turai Antal, jellem- és apaszínész. Baróti Jenő, énekes bonvivant. Kapossi Józsa, opera és operette colarntur énekesnő. Mezei Margit, operette soubrette primadonna. T. Lányi Edith, operette énekesnő. Haraszti Vilma, vígjátéki és operette soubrette énekesnő. Hevesi Mariska, drámai szende és társalgási színésznő. Hevesi Gusztika, naiva. Niezkyné Ilona, hősnő és anyaszínésznő. H. Lévai Berta, operette és vígjátéki komika. Sárvári Anna, társalgási színésznő. Andai Károly, Halász Alajos, Halmai Béla, Halmos János, Nagy József, Mártonfi Jenő, Utasi Béla, Utasi Tivadar, Vajda Lajos segédzenészek, kardalosok, Debreczeni Giza, Döry Irén, E. Varró Erzs, Fehér Berta, Halász Alajosné, J. Havas Irén, Károlyi Annuska, Miklósi Mariska, Tarnay

Jeannine azonban kiegyenesedik megbotránkozó arccal.

— Hogyan! Hát sehová sem mennek! . . . Az autóban maradnak . . . Egyet kerülnek a Boisban . . . csevegnek. Ismerkednek.

— Ta! ta! ta! A nő követi az urat a lakására!

— Ne olyan gyorsan! Hé!

— De . . . de! . . . A nélkül nem lenne mulatságos . . . nem végződnek csattanósan. Nem lenne sava borsá.

— Nem? . . . azt hiszed? kérdezte Jeannine a legkomolyabb arccal a világon. Azt hiszed, hogy elfogadhatod az olvasóddal, hogy egy férjes nő . . . Csak úgy . . . az első találkozásra!

— Nos, nem szigorúan lehetséges-e a feltevés?

— Nem mondom, hogy nem. Nem mondhatok nemet.

— Nos tehát! . . . Nekem van igazam. Nagyon bohó valóban az eszméd; s mindjárt ma este hozzá látok; pompásan fog menni s a merész befejezésem egyenesen az életből vettnek fog feltűnni.

— Talán igen! mondá Jeannine, kinek a szemei nevettek.

Sambin Viktor el van ragadtatva. Hálálkodik a nejenek:

— Tüskét húztál ki a talpamból! Már megírtak tekinthetem az elbeszélésemets szerencsét kívánok a képzelő tehetségedhez.

— Áld meg hát iménti sétámat. Nálam a mozgás izgatja fel az eszméimet. Szükségem van sokat járni.

— En nem fogok panaszkodni miatta, Jeannine! Láthatod, hogy hasznomra válik!

Pierre Waldagne.

Anna, Utasi Giza segédzenésznők, kardalosnők. Utasi Józsa, Utasi Ida, Markovics Bandi, Markovics Piri gyermekszereplők.

A zenekari kíséretet és a közzenéket az egész színi-idény alatt a temesvári 29-ik gyalogezred zenekara szolgáltatja.

Előadandó nevezetesebb darabok: San-Toy, New-York szépe, A görög rabszolga, Nebántsvirág, Don Quijotte, Gasparone, A baba, Orpheus a pokolban, Fatinitza, A kis szökévény, Az elvált asszony, A forrás tündére, Hódító keringő, Színésznő, A nagymama, A jökevű paraszt, Az erdészleány, A fuzsitus kisasszony, Tatárjárás, A koldusgróf, A drótostót, Bob herceg, A koldusdiák, operettek. — Hoffmann meséi, Troubadour, Carmen, Parasztszűcsület, Bajázzók, operák. — Hivatalnok urak, Forradalmi nász, A sasfók, A tűzhely, Két férfi, Izrael, A király, A biboros, Mary Ann, Passe-partout, A nők kedvence, A mozgó postásné, Baccarat, Kutya van a kertben, A gyújtogató, A tulsó partról, A zsiros ügy, A bűnös, Almodozók, Aranyhíd, A tökfűlkő, színművek.

Elsőrangú társulatom névsora, a műsor, mely a hazai és külföldi irodalom legjelesebb termékeiből van összeállítva — meggyőzhetik a n. é. közönséget arról, miszerint magasabb művészeti feladatok megoldására is hivatva vagyunk. — Öszintén ígérem, hogy én és társulatom azon fogunk munkálkodni, hogy a nekünk előlegezett bizalmat minden tekintetben kiérdemljük és azt magunknak a jövőre is biztosítsuk.

Bérlet ára 30 előadásra: Családi páholy 360 kor. — Földszinti vagy I. emeleti páholy 210 kor. — II. em. páholy, 6. és 7. szám 120 kor. — II. em. páholy, a többi 90 korona. — Zsöllye, az I., II., III. sorban 60 kor. — Kórszék, a IV., V., VI. sorban 51 kor. — Támlásszék, a VII., VIII., IX. sorban 39 kor. — Zártszék, a X., XI., XII. sorban 30 korona.

A bérlet eszközésével Leövey József urat biztam meg, kérem a n. é. közönséget, hogy buzgó törekvésemet hazafias pártfogásával támogatni sziveskedjék. Mély tisztelettel Polgár Károly, a „Délvidéki Színikerület” igazgatója.

* **A kalapács.** Zempléni Árpád-nak Nádasdy-jutalmat nyert legújabb elbeszélő költeménye a napokban megjelent s egy koronáért kapható a szerzőnél, Budapest, IV. ker., Bástya-utca 11. szám alatt. Az érdekes új költői alkotásról rövid kivonatban közöljük a Magyar tudományos Akadémia bírálatát, melyvel a Nádasdy-jutalmat e műnek ítélte. — „A Nádasdy-pályazatra 26 elbeszélő költemény érkezett. Ezek közül a bíráló-bizottság legkiválóbbnak és a pályadíjra méltónak A kalapács címűt („Edda” jellegűvel) ítélte, amely két eddai ének nyomán készült, de az északi mythost összekapcsolja a finn-ugor ősi világgal s ezzel mintegy hazai vonatkozást is ad a tárgynak, melyet különben is szabadon alakított, a személyeket és a viszonyokat is megváltoztatja. A nibelungi sorokban mesteri technikával írt vers öntudatos művészetével, biztos, gyorsütemű menetben mondja el a meséjét, amelynek megtudja adni a mythikus színezetet, amellyel az emberi indulatokat is jól rajzolja. Hangja tele van verve-vel. Összhangos szép költemény s oly érdekes olvasmány, hogy az ember nem szivesen szakítja félbe . . .”

* **A „Zenélő Magyarország”** közkezdelt zene-műfolyóirat most megjelent 391. füzeté újra a legjobb és legkedveltebb zongorajátékokat közli és pedig: I. Haubner Károly „Megátalkodtál, kitagadtál” magyar dalt. II. Morse Th. „Norvégiában” mazurkát. III. Hetényi Albert „Ninon” gyönyörű kabaré számot a „Bonbonnière” kabaré műsoráról. — Minden művelt családnak zongorájának egyik legelőkelőbb ékesége e házi program, mely a lelki hangulatok legfinomabb tónusában tartva, az ábrándos, hófehér leányzókatól a táncos szalonteremig és nótás ebédelőig a legizibb tetszésre találhat. Szinte ajándékszámba menő jutányosan jut a zeneértő közönség a „Zenélő Magyarország” minden egyes számához, mert ennyi pénzért — 12 korona évi előfizetésért — csak 2-3 kottát kapna — itt mintegy 120 darabot kap az előfizető a nevesebb hazai és külföldi zeneszerzők legszebb műveiből. Félévi előfizetés 6 korona. Ezért az előfizető 11 füzetet s karácsonykor egy 40-50 oldal terjedelmű, gyönyörű karácsonyi zenealbumot kap. Előfizethetni a most folyó XVI. évfolyam II-dik félévére, valamint az előző évfolyamokra is a Zenélő Magyarország (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalában Budapesten, VIII., József-körút 11. sz. Az eddig megjelent 380 régebbi füzetekből 60 különféle összeállítású, 30-30 zeneoldal terjedelmű mutatványfüzeteket adtunk ki. Ilyen füzet 8-10 korona bolti áru zeneművet tartalmaz s füzetét 60 fillérjével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, ugy egyéb zeneművekről árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve. Mutatványfüzeteket pedig 60 fillér levélbélyeg beküldése ellenében küld: a Zenélő Magyarország kiadóhivatala Budapest, VIII., József-körút 11. szám.

TÁVIRATOK

A válság.

Apponyi a királynál.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Apponyi Albert gróf ma reggel Budapestre odaérkezett s a magyar házba szállt. Rövid ottidő után a királyhoz hajtatott, aki délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson fogadta. Apponyi a tárcája körébe tartozó ügyekről tett jelentést a királynak.

Más jelentés szerint a király nem annyira a miniszter tárcájába tartó dolgok iránt érdeklődött, hanem tőle, mint a függetlenségi párt egyik vezéréberétől a politikai helyzetről kért információt, amit Apponyi teljes részletességgel meg is adott. Politikai körökben Apponyi mai kihallgatásának nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ ered. távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma éjjel 10 órakor Bécsbe utazik, egyrészt, hogy résztvegyen a közös miniszteri tanácskozásokon, másrészt, hogy újabb kihallgatásra menjen a királyhoz. A miniszterelnök három napig marad Bécsben.

A legközelebbi minisztertanács.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszéltek, Wekerle Sándor miniszterelnök hazatérése után, melyet hétfőn estére várnak, kedden minisztertanács lesz, a melyen a miniszterelnök jelentést tesz a bécsi tartózkodásáról és királyi audienciájáról s egyúttal véglegesen döntenek a kormány lemondása ügyében.

Bienert és Aehrenthal a királynál.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsi jelentések szerint tegnap Bienert báró osztrák miniszterelnökön kívül Aehrenthal gróf külügyminiszter is kihallgatáson volt a királynál. Mint a jelentés állítja, a kihallgatás tárgya a magyar válság volt.

Egyéb hírek.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Politikai körökben beszéltek, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök legutóbbi királyi audienciáján a királytól csekélyebb katonai engedményekre kapott ígéretet. Ezzel szemben azonban a király a magyar politikai állapotok végleges rendezését s a bankközösség fenntartását kívánta. Ezzel kapcsolatban más jelentés azt mondja, hogy Kossuth ma is ellene van az ilyen végleges megoldásnak, mert fél a pártszakadástól. Kossuth csak ideiglenesen akarja a válságot megoldani a választói reform megalkotásával s a bankközösségnek egy-két évvel való meghosszabbításával. Ebben az esetben a párt kompakt maradna s még Jushék is benn maradnának a pártban.

Egy harmadik jelentés arról ad hírt, hogy irányadó politikai körökben lehetetlennek tartják a megegyezést és így Lukács vagy K huen-Héderváry-kormányra követhetnek.

Közös miniszteri tanácskozás.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik holnap délelőtt folytatják a megszakított közös miniszteri tanácskozást, amelyen tovább tárgyalják a közös költségvetést. A tanácskozáson ezúttal is a közös minisztereken kívül részt vesznek a két állam miniszterei és pénzügyminiszterei.

A nagyváradi püspökség.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, Apponyi Albert gróf kultuszminiszter mai királyi audienciáján Lányi József felszentelt püspöknek, Ferenc Ferdinánd trón-

örökös egykori nevelőjének nagyváradi püspökké való kinevezésére tett előterjesztést az uralkodónak.

Az osztrák tartománygyűlések.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Bécsből jelentik, tegnap jelent meg a hivatalos lapban a királyi kézirat, a melyvel további öt tartománygyűlést hívtak egybe, a cseh, felső-ausztriai, morvai és karinthiai tartománygyűlések e szerint 21-én, a krajnai tartománygyűlés pedig 23-án kezd meg üléseit. Eddig még nem hívták össze a bukovinai, görzi, sziléziai és tiroli tartománygyűléseket, míg a dalmát, galicziai, alsó-ausztriai, salzburgi, a stajer, vorarlbergi, isztriai és a trieszti tartománygyűlések már a tegnapi napon megkezdtek ismét munkájukat. Az előjelekből ítélve, a tartománygyűlések mindenütt mozgalmasaknak ígérkeznek, a mennyiben fontos nemzetiségi és pénzügyi kérdések kerülnek tárgyalásra.

A cár útja.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti táv.) Mint Konstantinápolyból jelentik, a lapok jelentései szerint a cár V. Mohamed szultánnal a cári Yacht fog találkozni a Bosporusban. Ugyane hírek szerint a cár a Bosporus-torkolatnál fogja a szultánt fogadni a „Standard“-yacht-on s csak Olaszországból való visszatérése után viszonzozza a szultán látogatását Konstantinápolyban, ahol az eddigi terv szerint három napig szándékozik időzni.

Helyőrségek változása Boszniában.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, illetékes helyről eredő jelentés szerint a hadvezetőség újabb helyőrségváltozásokat rendelt el és pedig a következőképpen: A 11-ik gyalogezrednek Kalinovikban állomásozó zászlóalját Mostar, a 45-ik gyalogezredét Jaicéből Travnikba, az 57-ik gyalogezredét Travnikból Zeniczába, a 48-ik gyalogezredét Hidzéből Szerajevóba, a 77-ik gyalogezredét Bjelinából Dolny-Tuzlába és a 80-ik gyalogezred Dolny-Tuzlában állomásozó zászlóalját, illetve zászlóalját Brckába helyezték át.

Az aradi szocialisták gyűlése.

Budapest, szept. 17. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Aradról jelentik, az ottani szociáldemokrata párt engedélyt kért, hogy szeptember 19-én azon a téren, melyen ugyanakkor a Kossuth-szobrot lepezik le, népgyűlést tarthasson. Az aradi rendőrkapitány ezt nem engedte meg, azzal az indoklással, hogy ott ünnepség lévén, nagy az idegenforgalom. E helyett más teret jelölt ki a gyűlés helyéül.

Tőzsde az izraelita ujév miatt zárva.

Közgazdaság.

□ Szarvasmarha- és lódíjazás Kiszomboron. A Torontálmezei Gazdasági Egylet a Kiszombori Gazdasági Olvasókörrel karöltve, mint már említettük, Kiszomboron szeptember hó 26-án délelőtt 9 órai kezdettel szarvasmarha- és lódíjazást rendez, amelyen a m. kir. földmívelésügyi miniszterium és a torontálmezei gazdasági egyesület által adományozott díjak fognak kiosztatni.

A Kiszombori Gazdasági Olvasókör ugyanakkor délután 2 órai kezdettel ügétő és 3 órai kezdettel tehervontató versenyt rendez. Ügétőverseny feltételei: I-ső díj 50 korona értékű ezüst óra, II. 20 korona, III. 10 korona. Nevezés szeptember hó 26. reggel 9 óráig a Gazdasági Olvasókör helyiségében Ökrös József titkár urnál. Távoltság szentmiklósi országot 29-től 25-ig — 4 kilométer. Fogatok húzott sorrendben egy ellenőrrel 3 perccenkint indítatnak. Egyfolytában 5 vágta. Összesen 20 vágta, ugrás elengedhető. Nyitva torontáli lakos tulajdonát képező mezőgazdaságilag is használt lónak. Teherverseny: I-ső díj 20 korona a kocsisnak, II-ik díj 10 korona a kocsisnak, III-ik díj 5 korona a kocsisnak. Jelentkezhetni folyó hó 26-án reggel 9 óráig Ökrös József titkár urnál. Távoltság 3 kilométer; Jóó Sándor-féle téglagyártól, az óbébai uton, azután a kiszombor-nagyszentmiklósi állami uton 24-től 26 kilométerig. Ünnepi sorrend: 1. 25-én este a vasutnál fogadás. 2. 26-án reggel Szeged, Makó, Nagyszentmiklós, Óbéba felül községi bejáratoknál fogadóbizottságok mindenről gondoskodni fognak. 3. 8 órakor istentisztelet. 4. 9 órakor ünnepélyes megnyitás. 5. Este 8 órakor táncmulatság. 6. Délben 12 órakor társasébd a kiszombori gazdasági olvasókör helyiségeiben. — Egy teríték ára 2 korona. Jelentkezést elfogad és felvilágosításokkal készséggel szolgál a rendező-bizottság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1909. évi szept. 10-től 1909. évi szept. hó 17-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Rasa György tulajdonát képező 553. sz. házat megvette özv. Rasa Pálné szül. Tabacski Emília 200 koronáért.

Ströber Mária tulajdonát képező 1 hold pótkert megvette Konkoli Samu 940 koronáért.

Husarak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a vágott hus ára kl.-ként, fillérekben:

	Marhahus		Borjúhus		Sertész. Birkah.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Arad	136	120	160	140	160	140
Baja	112	104	124	116	112	104
Balassagyarmat	—	—	—	—	—	—
Debreczen	128	120	160	120	176	152
Eszék	136	108	144	124	148	140
Győr	160	144	180	160	160	140
Kaposvár	144	138	155	140	146	140
Kassa	140	120	150	140	160	150
Léva	—	—	—	—	—	—
Losonc	120	112	144	128	144	136
Miskolc	112	104	152	144	144	136
Nagybecskerek	112	92	130	120	136	100
Nagykanizsa	150	120	160	130	154	136
Nagyszében	140	100	120	80	160	120
Nagyszentmiklós	112	96	120	—	144	112
Nagyvárad	112	104	160	120	160	144
Nyiregyháza	126	114	126	112	136	130
Nyitra	120	112	140	128	144	136
Pancsova	112	104	120	100	174	136
Pápa	146	142	200	180	164	140
Sátoraljaiújhely	112	104	152	144	152	112
Sopron	180	140	250	160	220	160
Szatmár	120	112	152	144	132	128
Szombathely	—	—	—	—	—	—
Szolnok	120	—	123	—	140	—
Temesvár	128	—	165	—	150	—
Ujrad	104	96	136	120	136	—
Verscez	144	136	160	—	136	—
Zalaegerszeg	120	104	140	120	140	120
Zenta	104	88	140	130	140	132

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken 1909. évi szept. hó 17-én megtartott heti vásár alkalmával:

buza	50 kgr.	13—	korona
kétszeres	„	9—	„
rozs	„	8-70	„
árpa	„	6-50	„
zab	„	6-50	„
kukorica	„	7—	„
repce	„	7-80	„
széna I.	„	7—	„
„ II.	„	6—	„

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobb, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker puddingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitűnő ízű és olcsó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vaníliacukra a 12 fillér, csokoládé, puddingok, tej, sanceok és krémek vanílirozsására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vaníliashote-et. Egy csomag tartalma megfelel 2-3 shot jó vaníliának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. **Kapható üzgszólóván minden gyarmatárú és fűszerkereskedésben.** Receptek ingyen.

17-16.16 **DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.**

